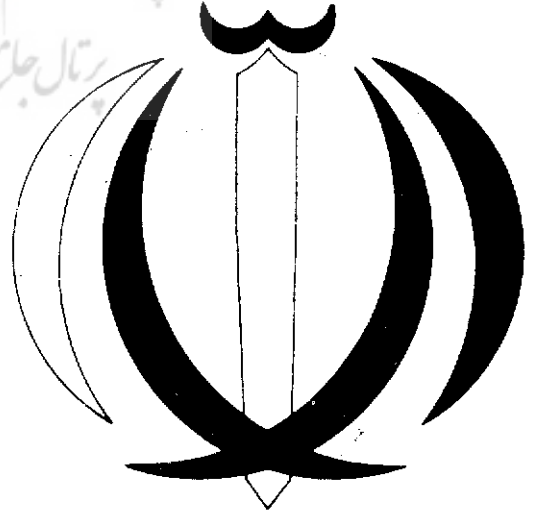
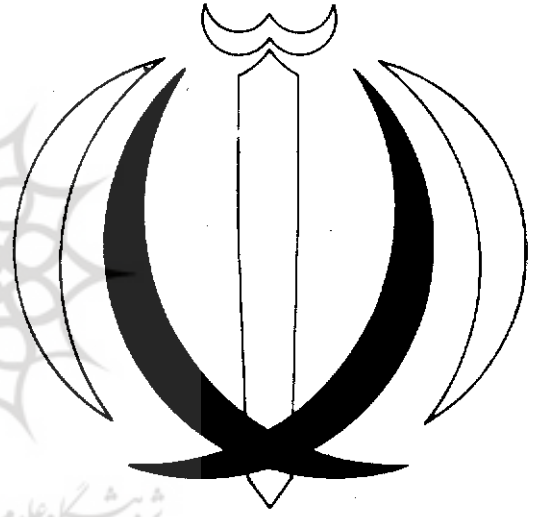
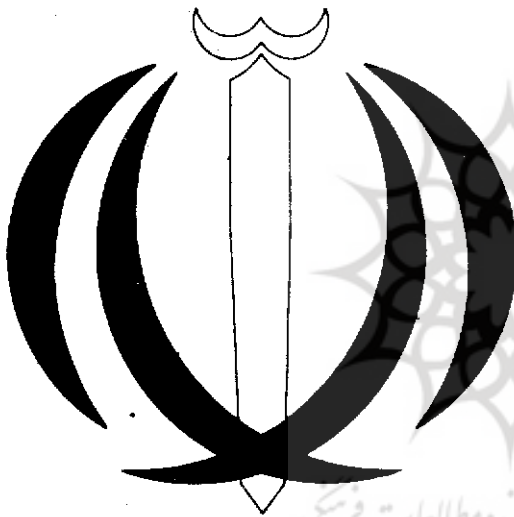
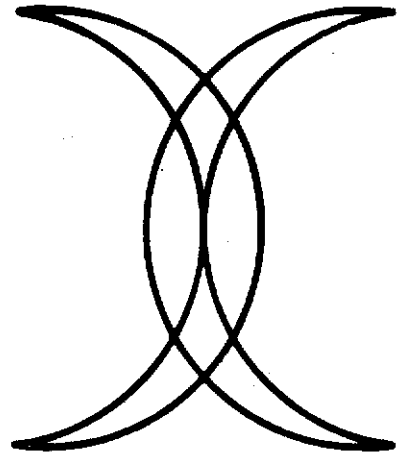

ویژگی‌های هنداسی و طرز ترسیم آرم و پرچم جمهوری اسلامی ایران

در ۱۹ اردیبهشت ۱۳۵۹ «علامت مخصوص جمهوری اسلامی ایران» به تفیذ امام امت رسید. این آرم به جز ارزشهای تصویری و صوری، ویژگیهای هندسی نیز دارد. و هر یک از اجزا این طرح در جهت تبیین و توضیح آرمانها و اهداف جمهوری اسلامی، ترسیم شده است.

«فصلنامه هنر»، به جز درج کامل ویژگیهای و حرکت‌های هندسی آرم که در طی چند شکل مستقل، سرآخر به وحدت و یکپارچگی می‌رسند، مدخلی روشن‌گر نیز بر اساس توضیحات طراح آرم فراهم آورده که می‌خوانید. این مقدمه، به مثابه تفسیر هر یک از نماد و نشانه‌های تصویری آرم است که در پس زمینه، اندیشه اسلامی را در خود نهفته دارد.

اصل هر کار هنری همچون سایر فعالیت‌های سیاسی و

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

عبادی و اجتماعی اسلام عزیز، «قربت الی الله» است. بر مبنای همین اصل آرم طراحی و عرضه شده است. مدخل ما نیز با توجه به همین اصل یعنی به قصد قربت به الله و لا غیر، منتشر می گردد:

پنج جزء تشکیل دهنده آرم - اگر به پنج اصل پایه دین (توحید، معاد، نبوت، امامت و عدل) رجعت یابند - اصل توحید را در حکم عمود و ساقه اصلی در میان دارند، صرف نظر از آنکه در ترکیب و ساخت کلی خویش کلمه «الله» را بیانگراند، عصاره ای از کلمه توحید، یعنی «لا اله الا الله» را نیز در خود مستتر دارند (شکل ۲). خطوط هادی هلالی های طرح که در یک دایره محاط است با تداعی نصف النهاری کره زمین، جهانی بودن دعوت اسلام را تجسم می بخشد.

جزء قائم میانی - در ترکیب با شکل تشدید - که در خط فارسی و عربی نشانه شدت است شمشیر را تداعی می کند. قائم و ایستاده که خودنما قدرت، استحکام و استواری است، و این برداشتی تعبیری از کلمه «حدید» یا آهن است در قرآن کریم.

و بالاخره مهمترین و اصلی ترین و یزگی لازم و کافی ترکیب بندی طرح همانا بیان کلمه الله است که خود هم قالب است و هم محتوی، هم صورت است و هم معنا.

در هرحال، هریک از اجزاء طرح «نمادین» است و در بافت و ساخت خود اشاره هائی به آیه های قرآن کریم دارد.

امیدواریم این طرح، همچون الگو و اسوه ای برای طراحان و هنرمندان، انگیزه پدید آوردن آثار دیگری با همین انسجام و استحکام گردد.

۱- دایره ای به مرکز (م) و شعاع (ش) رسم می کنیم.

۲- محیط دایره را ابتدا به پنج قسمت مساوی و سپس به ده قسمت تقسیم می کنیم (شکل ۳) از نقطه الف شروع می کنیم و با خطوط و قوسهای کمکی ابتدا نقطه پنج و سپس نقطه ۱۰/۱ را بدست می آوریم.

۳- بانقاط بدست آمده روی محیط دایره دو

ستاره پنج پر متقاطع را رسم می کنیم (شکل ۴) نقطه (۱) مرکز اولین قوس هلالی بدست می آید.

۴- خطوط کمکی لازم را مطابق شکل (۵) رسم می کنیم تا مراکز قوسهای دیگر نیز بدست آید، به ترتیب نقطه (۱) و (۲) و (۳) و (۴) مراکز قوسهایی است که از داخل به خارج هلالی ها را رسم می کنند (شکل ۵)

۵- قوسهای (۲) و (۳) که طرف مقعر هلالی ها است با شعاعی برابر با (ش) که شعاع دایره محیطی آرم است، رسم می شوند (شکل ۵)

۶- قوس (۱) دایره را در نقطه (ق) قطع میکند که قوس (۲) را از همین نقطه و بمرکز (شعاع ق - ۲) استخراج می کنیم تا قوس (۱) را قطع کرده هلال اول را کامل کند. (شکل ۵)

۷- از تقاطع دو قوس (۳) به مرکز (۳) و شعاع (ش) و قوس (۴) بمرکز (۴) و مماس، دایره محیطی کامل میشود (شکل ۵)

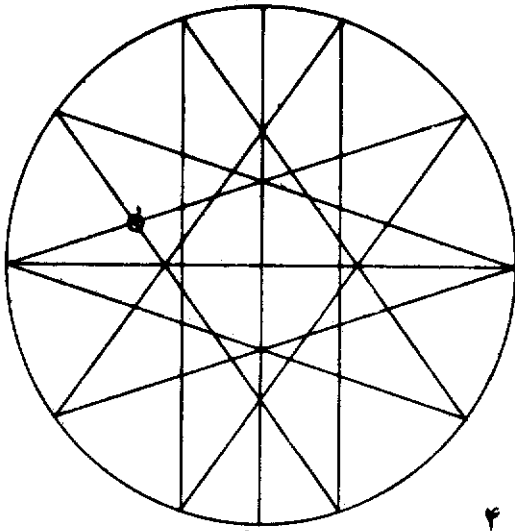
۸- نقطه (ج) را روی تقاطع دو ستاره داریم، نقطه (ج) را نیز با ترسیم دو خط کمکی مطابق شکل (۶) بدست می آوریم. خط قائمی که از نقطه (ج) رسم شود پاره خط افقی ص ض را در نقطه (ج) قطع می کند. نقطه (ج) را به نقطه (ج) تقاطعش را با خط کمکی ب-ب - ادامه می دهیم.

۹- قائم رسم شده از نقطه (ج) دایره را در نقطه (و) و خط کمکی (پ-ت) را در (د) قطع می کند.

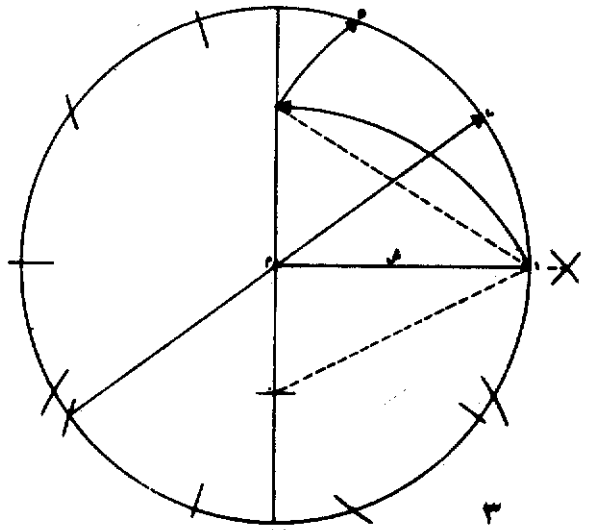
۱۰- قوس به مرکز (و) و بشعاع (د-د) مطابق شکل (۶) رسم می کنیم تا بنوبه خود دایره محیطی را در نقطه (ی) قطع کند

۱۱- بمرکز (ه) و بشعاع (ه-ی) قوس دیگری ترسیم می کنیم و دو قوس (ه) و (و) را تا محور قائم شکل که محور تقارن آرام نیز هست ادامه می دهیم.

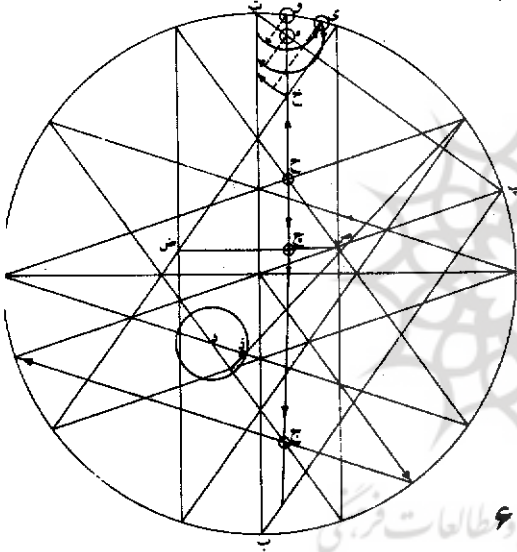
۱۲- بمرکز (ی) و شعاع ی-خ قوس رسم می کنیم و تا محور تقارن شکل ادامه می دهیم بدین ترتیب نیمی از شکل که جز قائم میانی آرم است

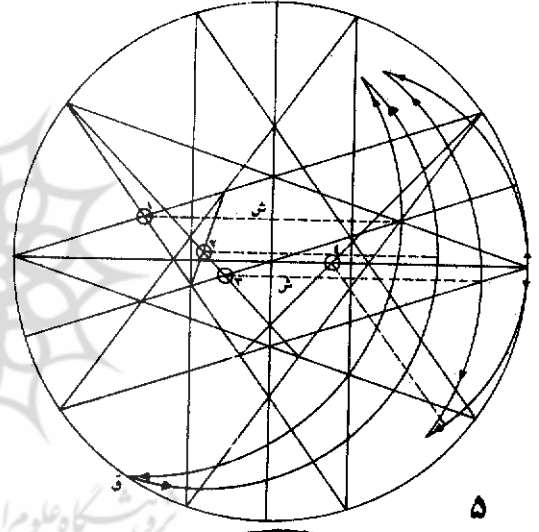
۴

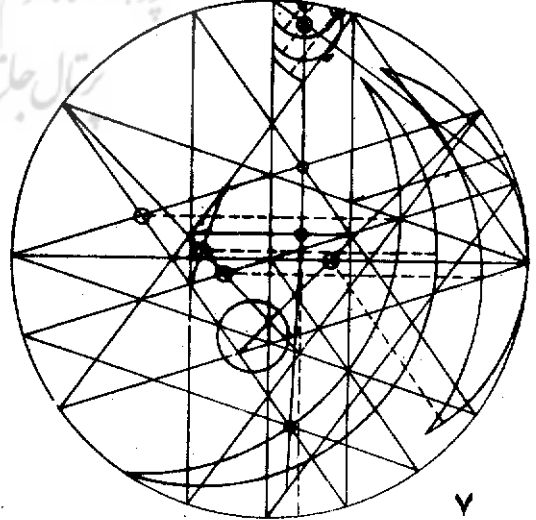
۳

۶

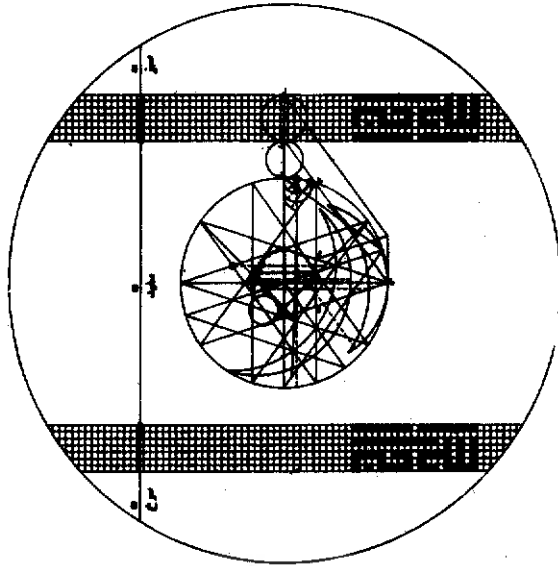

۵

۷

پروژه گاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
 مرکز جامع علوم انسانی

بدست می آید.

۱۳- نیمی از آرم را تا بحال ترسیم کرده ایم (شکل ۷) حال قرینه محوری آنرا نیز نسبت به محور تقارن قائم شکل میتوان رسم نموده آرم را کامل کرد.

۱۴- خط کمکی ط-ظ را تا تقاطعش با محور تقارن آرم ادامه میدهیم ت-ث یعنی فاصله دایره محیطی آرم با لبه رنگ سبز و سرخ پرچم بدست میآید (شکل ۸)

۱۵- ضلع پنج ضلعی داخلی را که از تقاطع دو ستاره بدست آمده (بازه خط ک-گ) با خطوط موازی کمکی به روی محور تقارن منتقل می کنیم (شکل ۸)

۱۶- ت-ل عرض نواره الله اکبرهای پرچم است که الله اکبرها با خط بنایی در آنها گنجانده خواهد شد. این نواره را در جهت عرض به ۷ قسمت

تقسیم میکنیم و بر اساس واحد بدست آمده در جهت طول نیز نواره را تقسیم کرده شبکه ای راست گوشه از مربعها بدست می آوریم که زمینه خط و نوشته الله اکبر است (شکل ۸)

۱۷- «الله اکبر» ها را در نواره بالا و باین مطابق شکل ۸ بنحوی رسم می کنیم که یازده «الله اکبر» در نواره بالا و یازده «الله اکبر» در نواره باین جای بگیرد که در مجموع ۲۲ «الله اکبر» خواهیم داشت. حرف الف «الله اکبر» در نواره بالا در زیر کلمه و در نواره باین در بالای کلمه بطور افقی و در مرز رنگ سفید با سرخ و سبز قرار می گیرد.

۱۸- رنگ «الله اکبر»ها سفید است و هیچ مرزی با رنگ سفید پرچم ندارد و لایه خط نوشته ها در نواره بالا رنگ سبز پرچم و در باین با رنگ سرخ پرچم بر می شود.